

การศึกษาพฤติกรรมการเสียภาษีและการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา
ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร

A STUDY OF TAX PAYMENT AND PLANNING BEHAVIORS OF
INDIVIDUAL TAXPAYERS IN BANGKOK

ขวัญฤดี อินทร์แก้ว

สาขาการเงินและการธนาคาร คณะบริหารธุรกิจ

มหาวิทยาลัยรามคำแหง ประเทศไทย

ผู้รับผิดชอบบทความ

Kwanrudee Inkaew

E-mail: kwanrudee.ink@gmail.com

Department of finance and Banking, Faculty of Business Administration

Ramkhamhaeng University, Thailand

Corresponding author

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง การศึกษาพฤติกรรมการเสียภาษีและการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร นี้มีวัตถุประสงค์ คือ (1) เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเสียภาษีและการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร (2) เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเสียภาษีและการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา จำแนกตามปัจจัยด้านประชากร ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน (3) เพื่อศึกษาปัจจัยความรู้ความเข้าใจ ด้านการยื่นแบบแสดงรายการ ด้านการหักค่าใช้จ่าย ด้านการใช้สิทธิลดหย่อนภาษี ปัจจัยแรงจูงใจ และ ปัจจัยด้านการยอมรับเทคโนโลยี (การยื่นแบบฯ ออนไลน์) ที่มีผลต่อพฤติกรรมการเสียภาษีและการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือผู้เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 400 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ในการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้ (1) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์เชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (2) สถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ สถิติทดสอบแบบ t-test และใช้สถิติ

ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) (3) การวิเคราะห์ถดถอยเชิงเส้นพหุคูณ กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 1 พบว่า ผู้เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีอายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกัน มีพฤติกรรมการเสียภาษีและการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในเขตกรุงเทพมหานครแตกต่างกัน และผู้เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีเพศ และอาชีพแตกต่างกัน มีพฤติกรรมการเสียภาษีและการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในเขตกรุงเทพมหานคร ไม่แตกต่างกัน (2) ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 2 พบว่า ปัจจัยความรู้ ความเข้าใจด้านการยื่นแบบแสดงรายการ ด้านการใช้สิทธิลดหย่อนภาษี และ ปัจจัยด้านการยอมรับเทคโนโลยี (การยื่นแบบฯ ออนไลน์) ส่งผลต่อพฤติกรรมการเสียภาษีและการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร และปัจจัยความรู้ความเข้าใจ ด้านการหักค่าใช้จ่าย ปัจจัยแรงจูงใจ ไม่มีผลต่อพฤติกรรมการเสียภาษีและการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร

คำสำคัญ: พฤติกรรมการเสียภาษีและการวางแผนภาษี, ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา, ความรู้ความเข้าใจ,

ABSTRACT

The research on the tax payment and planning behaviors of individual taxpayers in the Bangkok area aims to achieve three objectives. (1) Firstly, it seeks to study the tax payment and planning behaviors of individual taxpayers in Bangkok area. (2) Secondly, it examines these behaviors categorized by demographic factors such as gender, age, marital status, education level, occupation, and average monthly income. (3) Thirdly, it explores the knowledge and understanding factors related to tax filing, expense deductions, tax reduction rights, motivational factors, and technology acceptance (online tax filing) that influence these behaviors. The sample for this research includes 400 individual taxpayers in the Bangkok area, and data was collected using a questionnaire. The data analysis is divided into three parts: descriptive statistics (including frequency, percentage, mean, and standard deviation), inferential statistics (including t-test and one-way ANOVA), and multiple linear regression analysis, with a statistical significance level of 0.05.

A hypothesis test for Hypothesis (1) indicates that individuals in the Bangkok area with differing ages, marital statuses, educational levels, and average monthly incomes pay

taxes differently and also different tax planning strategies. There are no statistically significant differences in tax payment and planning behaviors among taxpayers who differ in gender and occupation in the Bangkok area. As for the Hypothesis (2) It is found that individual taxpayers in the Bangkok area are affected by factors related to tax payment and planning behaviors based on their knowledge and understanding of tax filing, how they utilize tax deductions, and whether they accept technology (online tax filing). However, factors related to knowledge and understanding of expense deductions and motivational factors do not affect the tax payment and planning behaviors of individual taxpayers in the Bangkok area.

Keywords: Tax payment and planning behaviors, Personal Income Tax, Knowledge and understanding

ที่มาและความสำคัญ

รายได้หลักของประเทศส่วนใหญ่มาจากการจัดเก็บภาษีอากร เป็นการจ้ดหารายได้เพื่อไปใช้ในกิจการด้านต่าง ๆ การจัดทำกิจการสาธารณะของการพัฒนาประเทศ การพัฒนาคุณภาพชีวิต ด้านเศรษฐกิจ ด้านการท่องเที่ยว การสร้างระบบสาธารณสุขป้บคก เกี่ยวกับโครงสร้างพื้นฐาน การศึกษา เป็นต้น ต้องนำเงินที่ได้จากการชำระภาษีของประชาชนเพื่อไปพัฒนาประเทศ ซึ่งกรมสรรพากรเรียกเก็บจากบุคคลทั่วไปที่มีเงินได้ ได้แก่ (1) บุคคลธรรมดา (2) ผู้ถึงแก่ความตายระหว่างปีภาษี (3) กองมรดกที่ยังไม่ได้แบ่ง (3) ห้างหุ้นส่วนสามัญที่มีชั้นิติบุคคลหรือคณะบุคคลที่มีชั้นิติบุคคล ผู้มีเงินได้พึงประเมินตามที่กฎหมายกำหนด ต้องยื่นแบบแสดงรายการ แม้บางกรณีเมื่อคำนวณภาษีแล้ว จะไม่ต้องชำระภาษีก็มีหน้าที่ต้องยื่นแบบ (กรมสรรพากร, 2564) ตามประมวลรัษฎากร แบ่งประเภทเงินได้เป็น 8 ประเภท สำหรับการคำนวณหักค่าใช้จ่าย ซึ่งกฎหมายกำหนดให้เลือกรหักค่าใช้จ่ายได้ 2 วิธีคือ หักตามความจำเป็นและสมควร และหักแบบเหมา ทั้งนี้เงินได้แต่ละประเภท มีวิธีการหักค่าใช้จ่ายที่แตกต่างกัน เพื่อเป็นการบรรเทาภาระภาษี สามารถใช้สิทธิหักค่าลดหย่อนได้อีก เงินได้ที่เหลือเรียกว่า เงินได้สุทธิ ซึ่งจะต้องนำไปคำนวณภาษีตามอัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา และยื่นเสียภาษีหรือขอคืนภาษีได้ (กรมสรรพากร, 2564) จากงานวิจัยของ อนันธิตรา ดอนบรรเทา (2560) พบปัญหาเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในประเทศไทยหลายประเด็น เช่น ผู้เสียภาษีจำนวนมากขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา การคำนวณภาษีต่าง ๆ อัตราภาษี การยื่นแบบผ่านอินเทอร์เน็ต และกฎหมายภาษี สิทธิประโยชน์ต่าง ๆ และการหักค่าลดหย่อน

ด้วยเหตุดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาพฤติกรรมการเสียภาษีและการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งจะศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อพฤติกรรมการเสียภาษีและการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา โดยข้อมูลที่ได้จะเป็นโอกาสให้บุคคลที่มีเงินได้ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ วางแผนทางภาษี และกำหนดแนวทางปฏิบัติในการเสียภาษี เพื่อให้เสียภาษีได้อย่างถูกต้อง มีประสิทธิภาพ และสามารถให้ผู้เสียภาษีเงินได้วางแผนภาษีได้ประหยัด จากความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการคำนวณภาษี ขั้นตอนการยื่นแบบแสดงรายการ การหักค่าใช้จ่าย การใช้สิทธิลดหย่อนภาษี เป็นสิ่งที่ผู้มีหน้าที่เสียภาษีพึงรู้เพื่อประโยชน์ต่อการเสียภาษี และเพื่อให้การจัดการภาษีภาครัฐได้นำไปใช้ประโยชน์ในการบริหารประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเสียภาษีและการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเสียภาษีและการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา จำแนกตามปัจจัยด้านประชากร ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน
3. เพื่อศึกษาปัจจัยความรู้ ความเข้าใจ ด้านการยื่นแบบแสดงรายการ ด้านการหักค่าใช้จ่าย ด้านการใช้สิทธิลดหย่อนภาษี ปัจจัยแรงจูงใจ และ ปัจจัยด้านการยอมรับเทคโนโลยี (การยื่นแบบฯ ออนไลน์) ที่มีผลต่อพฤติกรรมการเสียภาษีและการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร

ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขต ดังนี้

1. ด้านเนื้อหา

1.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

- ปัจจัยด้านประชากร ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน
- ปัจจัยความรู้ความเข้าใจด้านการยื่นแบบแสดงรายการ ด้านการหักค่าใช้จ่าย ด้านการใช้สิทธิลดหย่อนภาษี ปัจจัยแรงจูงใจ และ ปัจจัยด้านการยอมรับเทคโนโลยี (การยื่นแบบฯ ออนไลน์)

1.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ พฤติกรรมการเสียภาษีและการวางแผนภาษีเงินได้บุคคล
ธรรมดาของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร

2. ด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ บุคคลผู้เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในเขต
กรุงเทพมหานคร

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ กลุ่มตัวอย่างที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในเขต
กลุ่มตัวอย่าง มีจำนวน 400 คน

3. ด้านข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการแจกแบบสอบถามทางออนไลน์ให้กลุ่มตัวอย่าง
จำนวน 400 คน

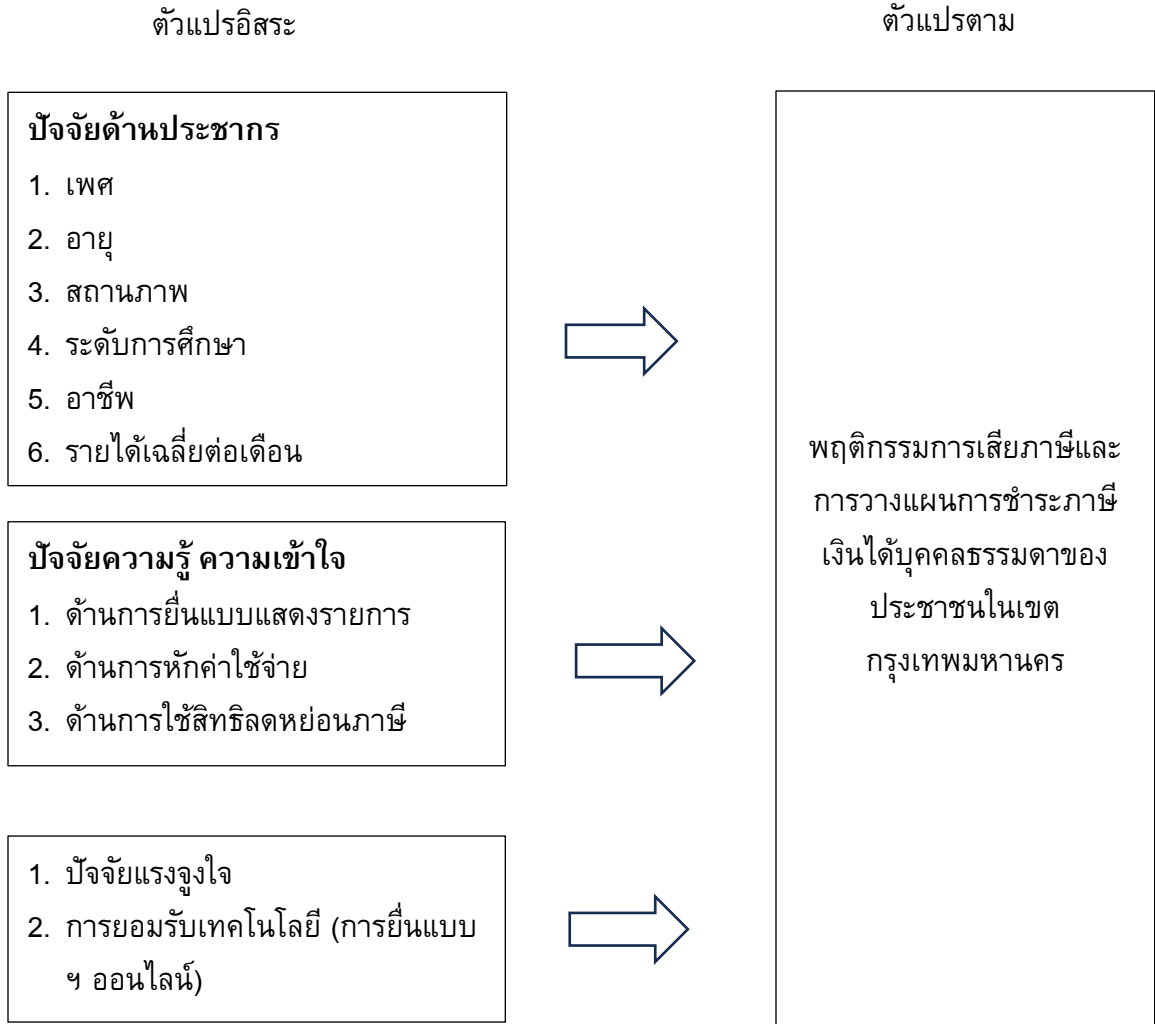
4. ด้านระยะเวลา

ระยะเวลาในการทำวิจัยครั้งนี้เริ่มตั้งแต่พฤษภาคม 2567 - กรกฎาคม 2567

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อให้ทราบถึงพฤติกรรมการเสียภาษีและการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา
ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อให้ทราบพฤติกรรมการเสียภาษีและการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของ
ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร จำแนกตามปัจจัยด้านประชากร ได้แก่ เพศ อายุ
สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน
3. เพื่อให้ทราบปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเสียภาษีและการวางแผนภาษีเงินได้บุคคล
ธรรมดาของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร

กรอบแนวคิดงานวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

1. ปัจจัยด้านประชากร ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน แตกต่างกัน มีพฤติกรรมการเสียภาษีและการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครแตกต่างกัน
2. ปัจจัยความรู้ ความเข้าใจด้านการยื่นแบบแสดงรายการ ด้านการหักค่าใช้จ่าย ด้านการใช้สิทธิลดหย่อนภาษี ปัจจัยแรงจูงใจ ปัจจัยด้านการยอมรับเทคโนโลยี (การยื่นแบบฯ ออนไลน์) มีผลต่อพฤติกรรมการเสียภาษีและการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

สุเมธ ศิริคุณโชติ และคณะ (2563) ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา คือ ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาตามประมวลรัษฎากร จัดเป็นภาษีทางตรง ซึ่งเป็นแหล่งรายได้สำคัญของรัฐบาล และเป็นเครื่องมือสำคัญในการกระจายรายได้ของรัฐบาล เป็นภาษีที่เรียกเก็บจากบุคคลธรรมดาที่มีเงินได้ ไม่ว่าจะเป็เงินได้ประเภทใด หากไม่มีกฎหมายยกเว้น ก็ต้องเสียภาษีเงินได้

แบบแสดงรายการ

พัฒนชิตา ไททองวงศ์สกุล (2561) การยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ผู้ที่มีรายได้ต้องยื่นแบบแสดงรายการภาษีให้ถูกต้องต้องยื่นแบบแสดงรายการตามประเภทเงินได้ ดังนี้ รายได้เพียงประเภทเดียว เช่น เงินเดือน ยื่นแบบ ภ.ง.ด. 91 หากมีรายได้หลายประเภทหรือรายได้ประเภทอื่นๆ นอกเหนือจากเงินเดือน ให้ใช้แบบ ภ.ง.ด. 90 ถ้าต้องการยื่นแบบก่อนกำหนดเวลา ให้ใช้แบบ ภ.ง.ด. 93 ถ้าต้องการยื่นแบบแสดงรายการครึ่งปี ให้ใช้แบบ ภ.ง.ด. 94 สำหรับคนต่างด้าว ให้ใช้แบบ ภ.ง.ด. 95

ทฤษฎีแรงจูงใจ

โลเวลล์(Lovell,1980:109) ให้ความหมายของแรงจูงใจว่า “เป็นกระบวนการที่ชักนำโน้มน้าวให้บุคคลเกิดความมานะพยายามเพื่อที่จะสนองตอบความต้องการบางประการให้บรรลุผลสำเร็จ”

ไมเคิล คอมแจน (Domjan 1996:199) อธิบายว่า “การจูงใจเป็นภาวะในการเพิ่มพฤติกรรมกระทำกิจกรรมของบุคคลโดยบุคคลจงใจกระทำพฤติกรรมนั้นเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการ”

สรุปได้ว่าการจูงใจเป็นกระบวนการที่บุคคลถูกกระตุ้นจากสิ่งเร้า ให้กระทำเพื่อให้บรรลุจุดประสงค์

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สุภาภรณ์ จุลวัฒน์ทะกะ และประภัสสร กิตติมนโรรม (2561) ได้ศึกษาความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของพนักงานในเครือคุณาลัยกรุ๊ป โดยมีวัตถุประสงค์ในการศึกษาระดับความเข้าใจและ ความสัมพันธ์ของปัจจัยส่วนบุคคลในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของพนักงานเครือคุณาลัยกรุ๊ป ผลการศึกษาพบว่า พนักงานในเครือคุณาลัยกรุ๊ปมีความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย คือ การวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาด้านหน้าที่ทางภาษีอากรด้านรายได้ และ

รายจ่าย ตามลำดับ ส่วนปัจจัยส่วนบุคคลไม่มีความสัมพันธ์ต่อความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

ณัฐพัชร อภิวัฒน์ไพศาล (2564) ศึกษาพฤติกรรมทางภาษี ปัญหาการเสียภาษี และการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา 5 ด้านมีปัญหาในระดับปานกลาง โดยมีปัญหาด้านการหักค่าใช้จ่ายมากที่สุด รองลงมาด้านการจ่ายภาษีเงินได้ ด้านการคำนวณภาษี ด้านการยื่นแบบ และด้านการหักลดหย่อน ตามลำดับ

วิธีดำเนินการวิจัย

ระเบียบการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการเสียภาษีและการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ผู้วิจัยได้ดำเนินการด้วยรูปแบบเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยใช้เครื่องมือการวิจัยเป็นแบบสอบถามเพื่อหาข้อสรุปพฤติกรรมกรรมการเสียภาษีและการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร

ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และวิธีการสุ่มตัวอย่าง

ประชากร (Population) ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ บุคคลผู้เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ บุคคลผู้เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน ใช้หลักการคำนวณจากสูตรของ ทาโร ยามาเน่ (Yamane) ประเมินค่าสัดส่วนขนาดตัวอย่างที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 กำหนดความเชื่อมั่นที่ 95% ความคลาดเคลื่อน $\pm 5\%$ เมื่อได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างแล้ว ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบไม่ใช้ความน่าจะเป็น (Non Probability Sampling) กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น จำนวน 400 คน

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถาม เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการดำเนินการวิจัย โดยมีลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. กำหนดวัตถุประสงค์ของการศึกษา ขอบเขตการศึกษา และเครื่องมือ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการศึกษา

2. ศึกษาเอกสาร ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และนำผลการศึกษามาสร้างแบบสอบถาม โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 6 ส่วน โดยพิจารณาเนื้อหาให้ครอบคลุมกับวัตถุประสงค์ และกรอบแนวคิดของการวิจัย ดังนี้

ส่วนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านประชากร ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจรายการ (Check List) ให้เลือกคำตอบเดียว และเป็นคำถามปลายปิด (Closed-Ended Response Question) จำนวน 6 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน โดยให้เลือกตอบเพียงข้อเดียว

ส่วนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจของผู้ตอบแบบสอบถาม มี 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการยื่นแบบแสดงรายการ ด้านการหักค่าใช้จ่าย ด้านการหักค่าลดหย่อน จำนวน 15 ข้อ มีลักษณะแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยรูปแบบของคำถามใช้ระดับการวัดข้อมูลประเภทระดับอันตรภาค (Interval Scale) แบ่งออกเป็น 5 ระดับ (5=มากที่สุด, 4=มาก, 3=ปานกลาง, 2=น้อย, 1=น้อยที่สุด)

ส่วนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับแรงจูงใจในการเสียภาษีและการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 4 ข้อ มีลักษณะแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยรูปแบบของคำถามใช้ระดับการวัดข้อมูลประเภทระดับอันตรภาค (Interval Scale) แบ่งออกเป็น 5 ระดับ (5=มากที่สุด, 4=มาก, 3=ปานกลาง, 2=น้อย, 1=น้อยที่สุด)

ส่วนที่ 4 คำถามเกี่ยวกับ การยอมรับเทคโนโลยี (การยื่นแบบฯ ออนไลน์) ของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 5 ข้อ มีลักษณะแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยรูปแบบของคำถามใช้ระดับการวัดข้อมูลประเภทระดับอันตรภาค (Interval Scale) แบ่งออกเป็น 5 ระดับ (5=มากที่สุด, 4=มาก, 3=ปานกลาง, 2=น้อย, 1=น้อยที่สุด)

ส่วนที่ 5 คำถามเกี่ยวกับ พฤติกรรมการเสียภาษีและการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 3 ข้อ มีลักษณะแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยรูปแบบของคำถามใช้ระดับการวัดข้อมูลประเภทระดับอันตรภาค (Interval Scale) แบ่งออกเป็น 5 ระดับ (5=มากที่สุด, 4=มาก, 3=ปานกลาง, 2=น้อย, 1=น้อยที่สุด)

ส่วนที่ 6 ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบปลายเปิด

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยแบ่งการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้
 - 1.1 ใช้ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) กับตัวแปรที่มีระดับการวัดเชิงกลุ่มได้แก่ ปัจจัยด้านประชากร ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน
 - 1.2 ใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: SD) กับตัวแปรที่มีการวัดระดับเชิงปริมาณ ได้แก่ปัจจัยความรู้ความเข้าใจด้านการยื่นแบบแสดงรายการ ปัจจัยความรู้ความเข้าใจด้านการหักค่าใช้จ่าย ปัจจัยความรู้ความเข้าใจด้านการใช้สิทธิลดหย่อนภาษี ปัจจัยแรงจูงใจ ปัจจัยด้านการยอมรับเทคโนโลยี (การยื่นแบบฯ ออนไลน์) และพฤติกรรมการเสียภาษีและการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร
2. สถิติอนุมาน (Inferential Statistics) ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้
 - 2.1 พฤติกรรมการเสียภาษีและการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ สำหรับการทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม ที่เป็นอิสระต่อกัน โดยใช้สถิติ Independent Sample T-test ในการวิเคราะห์ข้อมูล
 - 2.2 พฤติกรรมการเสียภาษีและการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร จำแนกตามอายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน สำหรับการทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างมากกว่าสองกลุ่มขึ้นไปที่เป็นอิสระต่อกัน โดยการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA)
 - 2.3 เพื่อศึกษาปัจจัยความรู้ความเข้าใจด้านการยื่นแบบแสดงรายการ ปัจจัยความรู้ความเข้าใจการหักค่าใช้จ่าย ปัจจัยความรู้ความเข้าใจการใช้สิทธิลดหย่อนภาษี ปัจจัยแรงจูงใจ ปัจจัยด้านการยอมรับเทคโนโลยี (การยื่นแบบฯ ออนไลน์) มีผลต่อพฤติกรรมการเสียภาษีและการวางแผนภาษีบุคคลธรรมดาของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติถดถอยเชิงเส้นพหุคูณ (Multiple Linear Regression Analysis)

สรุปผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถามการวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการเสียภาษีและการวางแผนภาษีบุคคลธรรมดาของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ระดับพฤติกรรมการเสียภาษีและการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับมาก
2. ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมการเสียภาษีและการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร โดยจำแนกตาม เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้
 - 2.1 ปัจจัยด้านประชากรของผู้เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีอายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน มีพฤติกรรมการเสียภาษีเงินได้และการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาแตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05
 - 2.2 ปัจจัยด้านประชากรของผู้เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีเพศ และอาชีพต่างกัน มีพฤติกรรมการเสียภาษีเงินได้และการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยความรู้ความเข้าใจการยื่นแบบแสดงรายการ ปัจจัยความรู้ความเข้าใจการหักค่าใช้จ่าย ปัจจัยความรู้ความเข้าใจการใช้สิทธิลดหย่อนภาษี ปัจจัยแรงจูงใจ และปัจจัยการยอมรับเทคโนโลยี (การยื่นแบบฯ ออนไลน์) ที่มีผลต่อพฤติกรรมการเสียภาษีและการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้
 - 3.1 ปัจจัยความรู้ความเข้าใจการยื่นแบบแสดงรายการ ปัจจัยความรู้ความเข้าใจการใช้สิทธิลดหย่อนภาษี และปัจจัยการยอมรับเทคโนโลยี (การยื่นแบบฯ ออนไลน์) มีผลต่อพฤติกรรมการเสียภาษีและการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05
 - 3.2 ปัจจัยความรู้ความเข้าใจการหักค่าใช้จ่าย และปัจจัย ไม่มีผลต่อพฤติกรรมการเสียภาษีและการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษาวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการเสียภาษีและการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร สามารถสรุปตามวัตถุประสงค์ได้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเสียภาษีและการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร จากผลการศึกษาที่มีพฤติกรรมการเสียภาษีและการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาโดยรวมอยู่ในระดับมาก ในการชำระภาษีถูกต้อง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย สุบิน พุทโสม (2562) ศึกษาความแตกต่างระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลและทัศนคติเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการเสียภาษีที่ถูกต้อง และมีการวางแผนในการคำนวณภาษี เพื่อให้สามารถใช้สิทธิประโยชน์ทางภาษีอากรได้อย่างคุ้มค่า
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมการเสียภาษีเงินได้และการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในเขตกรุงเทพมหานคร จำแนกตามปัจจัยด้านประชากร ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน มีพฤติกรรมการเสียภาษีและการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาแตกต่างกัน โดยพบว่าส่วนใหญ่มีอายุช่วง 31-40 ปี สถานภาพสมรส มีระดับการศึกษาปริญญาตรี รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 60,000 บาทขึ้นไป ซึ่งสอดคล้องกับ อาริตรา นนทะคุณ (2561) กล่าวว่า อายุ ระดับการศึกษา และรายได้ต่อเดือนแตกต่างกันมีผลต่อการใช้บริการยื่นแบบฯ ออนไลน์แตกต่างกัน บุคคลที่มีอายุมากขึ้นมักมีความรับผิดชอบต่อสังคมมากขึ้น ผู้ที่มีระดับการศึกษาสูงมักมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบภาษีดีกว่า ผู้ที่มีสถานะสมรสจะสามารถใช้สิทธิประโยชน์ในการลดหย่อนภาษีได้มากกว่า และผู้ที่มีรายได้สูงมักมีการชำระภาษีที่ต้องจ่ายสูงตามไปด้วย จึงมีความตื่นตัวในการวางแผนภาษีเพื่อลดภาระภาษีให้เหลือน้อยที่สุดและมีแนวโน้มที่จะเสียภาษีอย่างถูกต้องและเต็มใจ
3. จากการศึกษาพบว่า ปัจจัยความรู้ ความเข้าใจด้านการยื่นแบบแสดงรายการ ด้านการใช้สิทธิลดหย่อนภาษี มีผลต่อพฤติกรรมการเสียภาษีและการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา สอดคล้องกับงานวิจัย ศิริรัตน์ พวงแสงสุข รณพร พิทักษ์มवलชน และ ไพสรณ์ สูงสมบัติ (2561) พบว่า กลุ่มตัวอย่าง มีระดับความรู้ ความเข้าใจในเรื่องการคำนวณภาษีและการใช้สิทธิลดหย่อนระดับมากและความรู้ความเข้าใจ และมีผลต่อการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา สอดคล้องกับพิมพกานต์ ปานจิ้น และ จิรพงษ์ จันทร์งาม (2564) กล่าวว่า ความรู้ความเข้าใจภาษีอากรส่งผลต่อการวางแผนภาษี เพราะเมื่อเรามีความรู้เรื่องภาษี เราจะ

สามารถวางแผนการเงินได้ ไม่ต้องเสียภาษีเกินกว่าที่กฎหมายกำหนด และช่วยให้การเสียภาษีเป็นไปอย่างถูกต้องและครบถ้วน

4. จากการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านการยอมรับเทคโนโลยี (การยื่น แบบฯ ออนไลน์) มีผลต่อพฤติกรรมการเสียภาษีและการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา สอดคล้องกับ จิรัญญาสง่าพงษ์ (2562) พบว่า ผู้เสียภาษีมุ่งสนใจในการเลือกใช้บริการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ด้านการอำนวยความสะดวก ความรวดเร็ว อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับประสิทธิ์ เเผด็จपाल (2563) ศึกษาปัจจัยและการยอมรับในเทคโนโลยีในระบบของการยื่นแบบแสดงรายการภาษีและการชำระผ่านอินเทอร์เน็ต พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจในการยื่นแบบผ่านระบบฯ ในระยะเวลาที่กำหนดจะทำให้มีผลต่อการยอมรับการใช้งานระบบ ในระดับมาก ส่งผลต่อการเสียภาษีและการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยในครั้งนี้มีข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ รวมถึงเป็นแนวทางในการปรับใช้เพื่อเป็นแนวทางในการเสียภาษีให้ถูกต้อง และการวางแผนภาษีเพื่อให้การเสียภาษีได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา มีความรู้ความเข้าใจในด้านการยื่นแบบแสดงรายการ และการใช้สิทธิลดหย่อนภาษี เฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง การอัปเดตข้อมูลความรู้เกี่ยวกับกฎหมายภาษี สิทธิประโยชน์ต่างๆ อย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ประชาชนได้ทราบข้อมูลที่ถูกต้อง และไม่เกิดความสับสนในการดำเนินการทางภาษี และการปรับปรุงและพัฒนาช่องทางดำเนินการทางภาษีอากร ให้เข้าถึงได้ง่าย รวดเร็ว ปลอดภัย และใช้งานง่าย เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีอากร

จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า ปัจจัยด้านประชากร ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน พบว่า อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนนั้น ทำให้พฤติกรรมการเสียภาษีและการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในเขตกรุงเทพมหานครแตกต่างกัน จากการศึกษาพบว่าผู้เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่มีอายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนนั้น ต่างกันนั้น ทำให้พฤติกรรมการเสียภาษีและการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาแตกต่างกัน ทั้งนี้กรมสรรพากรควรจัดการในเรื่องของการให้ข้อมูลที่เข้าใจง่ายให้ ให้เข้าถึงประชาชนทุกช่วงอายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา เพื่อให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องภาษียิ่งขึ้น จะส่งผลให้เกิดการดำเนินการเสียภาษีได้ง่ายขึ้นด้วย

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยครั้งนี้ได้ทราบถึงปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการเสียภาษีและการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร และได้ทราบถึงปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจของผู้ที่เสียภาษี ดังนั้นการวิจัยครั้งต่อไปควรมีการศึกษาถึงกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้ยื่นแบบแสดงรายการเงินได้บุคคลธรรมดา เพื่อจะได้ทราบถึงสาเหตุหรือปัจจัยที่บุคคลผู้มีเงินได้กลุ่มนี้ไม่ดำเนินการยื่นแบบภาษีหรือไม่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

เอกสารอ้างอิง

จิรัญญา ส่งพงษ์. (2562). แรงจูงใจของผู้เสียภาษีในการเลือกใช้บริการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตในท้องที่สรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร 14. คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ณัฐพัชร์ อภิวัดน์ไพศาล. (2564). พฤติกรรมทางภาษี ปัญหาการเสียภาษี และการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา. วารสารศิลปศาสตรและวิทยาการจัดการ 113 ปีที่ 8 ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม-มิถุนายน 2564.

พิมพกานต์ ปานจีน และ จิรพงษ์ จันทรงาม. (2564). พฤติกรรมที่ส่งผลต่อการวางแผนภาษีของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและ ขนาดย่อมในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร. วารสารวิชาการและวิจัย มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปีที่ 12 ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม-มีนาคม 2565.

อนันนิตรา ดอนบรรเทา. (2560). ปัญหาและสาเหตุการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในตำบลลานดอกไม้ตก. รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติครั้งที่ 4 สถาบันวิจัยมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.

สุเมธ ศิริคุณโชติ. (2564). ภาษีอากรตามประมวลรัษฎากร 2564 พิมพ์ครั้งที่ 1 หจก.เรือนแก้วการพิมพ์.

พัฒนชิตา ไททองวงศ์สกุล. (2561). ภาษีอากรธุรกิจตามประมวลรัษฎากร 2561. พิมพ์ครั้งที่ 2 (ฉบับปรับปรุง). สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ประสิทธิ์ เติ้จพาล. (2563). ปัจจัยและการยอมรับในเทคโนโลยีในระบบของการยื่นแบบแสดงรายการภาษีและการชำระภาษีผ่านอินเทอร์เน็ต (บุคคลธรรมดา และนิติบุคคล). วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.

ศิริรัตน์ พ่วงแสงสุข รณพร พิทักษ์มวลชน และ ไพสรณ์ สูงสมบัติ. (2561). ความรู้ ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา. คณะบริหารธุรกิจ เทคโนโลยีราชมงคพระนคร.

สุบิน พุทโสม. (2562). ศึกษาความแตกต่างระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลและทัศนคติเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประชาชนในเขตตำบลมวกเหล็ก อำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี. ในการประชุมวิชาการระดับชาติ วิทยาลัยนครราชสีมา ครั้งที่ 6 ประจำปี 2562.

สุภาภรณ์ จุลวิมลทกะ และประภัสสร กิตติมนิรม (2561) ได้ศึกษาความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของพนักงานในเครือข่ายกรู๊ป. วารสารวิชาการสถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก ปีที่ 4 ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม-มิถุนายน 2561.

อาริสรา นนทะคุณ. (2561). ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกใช้บริการยื่นแบบภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาผ่านทางออนไลน์ ในเขตกรุงเทพมหานคร. เศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

Domjan, M. 1996. The Principles of Learning and Behavior. Belmont,CA:Thomson/Wadsworth.

Lovell, R. E., (1980). Adult Learning. New York: John Wiley and Sons.